

egunekoa

Jose Luis Ruiz

(EAEko CCOOko Komunikazio idazkaria)

25 urte, eta beste asko ere bai

Aurten 25 urte bete dira CCOO-rentzat oso garrantzitsua izan zen erabaki bat hartu genuela: sindikatu moduan eratzea. Dena dela, CCOOk, langileen aldarrikapenak egiteko erakunde moduan, askoz ere urte gehiago egin ditu lanean.

Oso zaila da zehaztea noiz sortu ginen. 50eko hamarkadaren erdialdetik 60ko hamarkadaren erdialdera bitarteko desarrollismo ekonomikoan sortu zen langile mugimenduaren oinordekoak gara. Garai hartan, milaka langunek baserrialdetik alde egin eta hirietara jo zuten, industria zegoen tokiara, eta haiexek osatu zuten, neurri handi batean, langile klasea. Askok eta asko jaioteritik joan eta, besteak beste, Euskadira heldu ziren.

Langile mugimendu horrek borroka eta antolaketa modu bereziak ekarri zituen. Mugimendua askotarikoa zen, eta joera ideologiko guztiak biltzen zituen: kristauak, nazionalistak, sozialista batzuk eta komunistak. Langile mugimendu berriaren beste ezaugarri bat bertan parte hartzeko bidea zen; izan ere, batzarra zen lan egiteko ardatza. CCOO, hain zuzen, ordezkarien batzar horietatik sortu zen: hasieran, batzarrak fabriketan egiten ziren; gero, esparru zabalagoetan finkatuz joan ziren. Eta hori guztia egin zen garaian, ez zegoen batere askatasunik, eta, askotan, poliziaren zapalkuntza ere gainean zen.

Urte askoan, Francoren diktadurak iraun zuen bitartean, CCOO zen erakunde ia bakarra, gerra zibila hasi aurreko erakunde sindikalak ia ezereze-

an geratuak baitziren. Urte haietan, CCOOren asmo nagusia demokrazia lortzea zen, eta, hura lortutakoan, sindikatu handi bateratua sortzea, Europako beste herrialdeetan bezala.

Bestela joan ziren gauzak, ordea. Frankismoko azken bizpahiru urteetan, erakunde sindikal zahar gehienak berriz abian hasi ziren, baliabide askorekin, gainera. Horren ondorioz, CCOO mugimenduak aukeratu behar izan zuen: edo desegin eta bazter bat utzi ordu arteko borroka ildo garrantzitsua eta esperientzia, edo sindikatu moduan eratu eta batasun sindikala beste bide batzuetatik lortzen saiatu.

Gure ustez, erabakia egokia izan zen. Ezinbestekoa zen langileen batasuna lortzeko asmo aspaldikoaren alde lanean segitzea, eta horretan ari gara oraindik ere. Batasuna gure kultura sindikalaren ardatzetako bat da orain ere.

Pauso hori klandestinitatean eman behar izan genuen, botereak galarazi egin baitzigun —eta beste erakunde sindikal batzuei, berriz, ez zien oztoporik jarri—. Dena dela, pauso hori ez da ospatzen dugun gauza bakarra. Horrekin batean, atzera begiratu nahi dugu, gogoan hartzeko nola lagundu genuen demokrazia eta euskal autogobernua lortzeko bidean.

Gure jatorriaren eta ideologiaren aniztasunean oinarriturik, iruditzen

zaigu asko lagundu dugula Euskadi nazio moduan osa dadin estatu demokratiko baten barnean. CCOOn bat egin dute hemengo langileek eta beste erkidegoetakoek, eta horrek bidea zabaldu du, norberaren berezitasuna errespetatuz, langileek autogobernuaren aldeko lanari ekin ziezaioiten.

Horregatik, gogorazi nahi dugu langileen ekarria funtsezkoa izan dela

Euskadi eraikitzeke; hura gabe, bestelakoa izango baitzen. Alde horretatik, begi bistako hutsune bat agerian uzteko baliatu nahi dugu gure 25. urteurrena: Euskadik eta bertako unibertsitateak apenas aztertu duten langile mugimenduak fran-

kismoko garai zail haietan egindakoa. Euskal langileak funtsezkoak izan dira bizi garen gizarte hau eraikitzeke bidean. Arreta handiz aztertu beharko litzateke mugimenduaren bilakaera, nahiz eta oraindik ez den pasatu historialariek gertaerak objektibotasunez aztertzeke behar omen duten denbora. Historia horren zati handi bat galtzen ari da, protagonistak ere joaten ari zaizkigulako.

Garaiz gabilta hori zuzentzeko. Lagun dezagun oroimen demokratikoa berritzen, gizarte aurreratuen oinarri funtsezkoa baita.

Erredakzioan itzulia

APORTAZIOA

Atzera begiratu nahi dugu, gogoan hartzeko nola lagundu genuen demokrazia eta euskal autogobernua lortzeko bidean

zutabea

Ana Urkiza

Lagunminari

Jolasaldian, jogurtekin lortutako kro-moak elkarri aldatzen genizkionean, beti geneukan zerbait, norgehiagoka batean sartu eta elkarren indarrak neurtzen hasteko. Nik, munduko sugerik luzeena *Boa* dela esan nion behin, eta berak, ezetz, munduko sugerik luzeena *Anakonda* zela. Entziklopediek eman zidaten jakiten, hartakoan, berak zuela arrazoi. Askok gustatzen zitzaizkion erronka haiek. Eta batez ere, indar neur-tze haietatik garaile irteea.

Beste behin, Darwin-en teoria ezagutu aurretik, gizakiok tximinoarengandik gatzela esan zuen. Irakasleak ikasgela osoari azaltzeko eskatu zion, eta guk, deus ulertu ez genuen arren, berak han jarraitu zuen, milioika urteetako eboluzioaz hitz egiten.

Hurrengo batean, erlijioa klasetik ateratzean, Jainkoak ez zuela existitzen esan zion apaizari, eta honek jaramonik egin ez ziola-ko, baita arrautzak bota ere buru gainera eskolatik atera zenean. Hartakoan etxera bota zuten astebeterako.

Bizitzara, ez garela jaio eta hiltzera soilik etortzen esaten zuen, arrastoa uztera baizik. Mundua eraldatzera. Bizitza borroka konstante bat dela, eta haatik, ez dagoela konformista izaterik.

Lagunmina nuen. Bihotzean eramaten den horietakoa. Urtean behin ikusita ere, elkarri begiratu, eta arrastoa nondik nora uzten ari den ulertarazten dizutenetarikoa.

Asteburuan izan dut ordea ustekabea. Telebistak eman du bere izena. Azken atentatu-etuak usteko partaideetarikoa baten zerrenda beltzean. Eta ez dakit zergatik, baina penatuta eta hustuta gelditu naiz oso. Bere pultso eta norgehiagoka guztiek ezertarako balio ez balute bezala. Begirada bat galdu dudala sentitu dut, zeren eta berak betidanik jakin izan duen arren nondik nora ibili eta bere ibilbidearekin koherente izaten, bere arrastorik gehiago ez dudala izanen konturatu bainaiz.

seiko urrea

Juan Ignacio Perez Iglesias

Kea

Konstituzio abertzaletasunaren kontzeptua, akademia alorretik hedabideetara irten da azken egunotan. Dirudienez, D. Sternberg-i eta J. Habermas-i zor zaien ideia bere ideologiaren oinarritzat hartzeko asmoa du PPK. Europako Batasunaren eraketari begira bate-tik, eta espainiar nazio politikoaren ideia kultur nazionalismoekin elkarbi-zitzeari begira bestetik, balio funtzio-nal handia izan dezakeen kontzeptu-tzat hartu da ideia hori. Eta adjektiboa, konstituzioan jasota dau-den balio unibertsalek gu guztiok bere azpian hartzeari dagokio hain zuzen ere.

Barkatu hitz potolo horiengatik,

baina horrelakoxeak erabili dituzte. Ideia ederra izan daiteke, baina Espai-nian erabiltzeko modukoa bada, ez dakit zergatik ezin daitekeen ezarri, modu berean, hemen. Ni, hala ere, abertzaletasun berbak ez nau inoiz guztiz lasai uzten, ez hemen, ez Espainian, ez inon, abertzaletasuna-ren izenean krimen gehiegi burutu baitira azken bi mendeotan. Horrega-tik ez naiz fidatzen, batez ere PPK berba horiek erabiltzeko asmoa badu.

Konstituzio abertzaletasuna modu egokian baloratzeko, J. Aranzadiren *El Escudo de Arquilloco* irakurri behar-ko litzateke, edo J. I. Lacastaren *La España Uniforme*. Bi lan horiek argi

azaldu dute Espainiako Konstituzioa euskal abertzaleen egitasmoak bezain «organizista» dela.

Nortasunak nahasita egon daitezke, konpartituta, hori uste dut; baina aberria duenarentzat, aberri bakarra dago eta, gehienetan, oinarri bere-tsuak dituzte abertzaletasun desber-dinek. Kontrakoa uste duenik egon daiteke, baina horrela mintzatzen diren gehienak gezurretan dabiltzala uste dut.

Ni izan ninteke ideia horien bitar-tez konbentzi litekeen norbait, teo-ria hutsean behintzat. Aberrik gabe-ko euskal herritartzat hartua dut nire burua, baina elkarren kon-tra dauden bi nazionalismoen artean aukeratu behar izan dudanean, nire eta nire familiaren ongizate kul-tural eta materialaren alde egin izan dut beti eta, hori, adjektibo-rik gabeko euskal autogobernutik iragaten da. Beste guztia kea da, ez besterik.

kornerra

Mikel Elorza

Aldaketak

Ilusioa egin dit, eta era berean denbora-ren joan partikularraz ohartze ez hain ilusiozkoa eginarazi. *Jotakie*-ren disko-ak, esan nahi dut; kantu onenen bildumak. Garai bateko *burrundaie* berritu zait memo-rian, eta ez hain zuzen ordukoak gaztaroko *txorakeriak* izan ziren pentsatzeko. Orduko makina bat jarrera atzera bizitzea ez legoke gaizki. Zenbait gauza aldatzen baitira, bai, baina funtsezko asko ez. Orduan ere uniber-tsitateetan protestan zebiltzan Espainian. Madrilen makuluaz farolak apurtu zituen he-roi/deabru herrenaren irudia, sinpatikoa, badut oraindik ere buruan. Protesta orain beste era batekoa izanen da —apurketak ere bai—, baita protestarako arrazoi zehatza. Baina ez da aldatu protestatu beharra. Agin-tzen duten aurpegiak aldatu baitira —eta bat-zuetan hori ere ez; deiturak ere etengabe errepikatzen dira—, baina aginte-moduak ez.